

Syntagmata Theologica Sive Principalis Theologiæ Tractatus

Continet triplicem Tractatum: Primus est de Conscientia. Secundus agit de Merito. Tertius de Reviviscentia meritorum.

Lourenço, Agostinho

Leodici Eburonum, 1692

Sectio Prima. Vtrùm merita mortificata reviviscant ad præmium
essentiale: an solùm accidentale?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80151](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80151)

divinæ Providentiæ, & pietati, hominumque fragilitati consentaneum, neque est ulla authoritas, aut difficilis ratio, quæ obliet, ut vidimus.

DISPUTATIO II.

Ad quænam præmia reviviscant merita mortificata?

SECTIO I.

Utrum merita mortificata reviviscant ad præmium essentiale: an solum ad accidentale?

Hactenus diximus, merita per peccatum mortificata iterum per subsequentem gratiam reviviscere: superest nunc explicare, quæ perfectione hoc fiat, id est, ad quod, & quantum præmium reviviscant? Supponendum in primis quætionem posse procedere de præmio essentiale, nempe de gratia, & gloria, quæ promittitur meritis, diciturque præmium essentiale; aut de præmio accidentali, nempe de gaudio, & delectatione, quæ subsequuntur iustos in patria de eo, quod opera bona in honorem Dei fecissent, diciturque præmium accidentale. Secundò, utrum omnia merita mortificata redeant ad integrum præmium essentiale eis antecederet debitum, antequam per peccatum mortificarentur? Tertiò, utrum hoc præmium statim conferratur post reparationem gratiæ; sicque homo semper resurgat à peccato cum majori gratia? Quartò, utrum restituatur etiam gratia, quæ sine meritis fuerat acquisita? De his omnibus per sequentes Sectiones, quæ sentiamus, dicemus. Sit igitur:

Difficultas 1. Utrum merita mortificata reviviscant ad præmium essentiale; an solum ad accidentale? Sensus est: utrum iustus per opera vivificata mereatur majus augmentum gratiæ, & gloriæ, quam mereretur, si nulla haberet merita antecedentia peccatum commissum, & condonatum: an solum mereatur majus augmentum gaudii, & delectationis? Prima sententia affirmat, merita mortificata reviviscere ad solum præmium accidentale. Hanc nullus sub his terminis docet, ut dicunt P. Soar. d. 2. de Reviviscet. meritor. sect. 1. num. 1. P. Amicus tom. 8. d. 8. n. 26. licet ei videatur favere D. Thom. 3. p. q. 89. art. 5. ad 3. & in 3. dist. 31. q. 1. art. 4. q. 3. ad 4. quatenus docet, merita præterita plenarie tantum reviviscere ad præmium accidentale, licet non neget D. Thom. ea reviviscere ad præmium essentiale, sed tantum non reviviscere plenarie, sicut ad accidentale, ut explicat Capreol. in 4. dist. 14. q. 2. art. 3. ad 1. Scoti.

Hæc tamen sententia dicitur improbabilis, & temeraria à P. Soar. & P. Amico cit. Primò, nam qui negat, merita reviviscere ad præmium essentiale, tacite negat reviviscantiam meritorum simpliciter; siquidem meritum, ut meritum formaliter, est per ordinem ad præmium essentiale; ha-

bet enim rationem meriti, quatenus à præmiante ordinatur ad aliquid, quod merens non haberet ex sola natura operis; hoc autem est solum præmium essentiale; nam gaudium accidentale non est ali-quod bonum, quod operans non haberet ex ipsa natura operis boni, quod eo ipso, quo fit, gaudium parit operanti; ergo negat meritum simpliciter reviviscere, qui affirmat, illud ad solum præmium accidentale reviviscere; sed affirmare, merita simpliciter non reviviscere est improbabile, & temerarium, ut patet ex supra dictis; ergo &c. Secundò, quia tale gaudium, seu præmium accidentale subsequitur etiam ad opera bona facta in statu peccati; & tamen hæc nullo pacto reviviscunt; ergo idem posset asseri de meritis antecedentibus peccatum, & in gratia acquisitis; id autem asserere est improbabile & temerarium; ergo &c.

Secunda sententia docet, merita reviviscere quidem ad præmium essentiale, non tamen quod sit majus in ratione rei, sed tantum in ratione præmii; sicque distinguunt in præmio, nempe in gloria, formalitatem præmii, & formalitatem rei, live perfectionis Beati, & docent, gloriam posse crescere ut præmium, licet non crescat ut est perfectio Beati. Hæc tribuitur Henric. quodlib. 5. q. 24. Almain. in 4. dist. 22. Capreol. in 4. d. 14. q. 2. Palud. ibid. q. 7. art. 1. Caiet. 3. p. q. 89. art. 2. & expressè tenet BanneX 2. 2. q. 24. art. 6. dub. 6. conclus. 3. & esse conclusionem Thomistarum dicit Ledesm. in 4. 1. p. q. 30. art. 2. ad finem.

Fundantur, quia præmium, ut præmium, solum consistit in eo, quod sit signum, & testimonium meritorum illius, cui datur; ergo eo est majus, quod datur in signum, & testimonium plurimorum meritorum, licet in ratione rei, quæ datur, sit minus; sed Visio Beata, si detur Beato in signum, & testimonium plurimorum meritorum, erit major in ratione præmii, quatenus Beatus videt se honorari à Deo in præmium suorum meritorum; licet non sit major in ratione rei, cum prout sic possit esse equalis, aut minor, quam est gloria alterius Beati non habentis tot merita; ergo merita reviviscunt ad majorem gloriam in ratione præmii, non autem in ratione rei.

Confirmatur exemplo, quia gladius datus militi à Rege est majus præmium in ratione præmii, licet non in ratione rei, si militi detur in signum plurimorum operum illustrium in bello gestorum; quam esset magna civitas data Duci in signum, & testimonium unius tantum operis, licet civitas in ratione rei donata sit major, quam gladius; siquidem honor, juxta doctrinam Aristotelis, consistit in publico testimonio honorantis de virtute honorati, quod quidem est proprium præmium virtutis; ergo cum Visio Beata sic possit à Deo tribui in signum, & testimonium plurimorum operum, poterit esse major in ratione præmii, ad quod reviviscunt merita, licet non ita sit in ratione rei, neque ad illam ut majorem in ratione rei reviviscant merita.

Resp. argumentum solum probare de præmio extrinseco, & imperfecto; non autem de perfecto, & intrinseco. Et ratio diversa est, quia primò fuit inventum ab hominibus, qui cum nō habeant, quo possint facta egregia compensare, ea remunerant externis illis signis, & testimoniiis honoris, quæ inter homines magnè estimantur; verò secundum tribuitur à Deo, & est proprium præmium virtutis, consistitque in Beatitudine, ad quam, tanquam ad finem ultimum, ordinantur omnes actiones hominis meritorie, quas omnes potest Deus ad æquali-

æqualitatem compensare majori, ac majori gloriâ in ratione rei, & non honore illo extrinseco, ad quem solum non ordinantur merita.

8. Additur distinctionem illam in ratione præmii, & in ratione rei, non habere locum in Visione Beata; nam eo ipso, quod unus Beatus habet majorem gloriam in ratione præmii, etiam illam habet majorem in ratione rei; siquidem ipsa gloria, quæ datur à Deo propter merita in ratione rei, datur etiam in eorum præmium, ac in ratione præmii; ergo si comparemus gradus gloriæ unius Beati cum gradibus gloriæ alterius Beati, illius erit major gloria, & in ratione rei, & in ratione præmii, cujus merita fuerint majora. Et ex dictis patet quid respondendum sit confirmationi, ut consideranti patebit.

9. Hanc sententiam dicit *Sor. Ledesm.* & cum illis *P. Soar. cit. num. 13.* esse falsissimam, & menti D. Thomæ adversissimam, multaque in Theologia admittere absurda, & sententiis Patrum, & Conciliorum, & Scripturæ, imò & suavitati, ac dispositioni Divinæ Providentiæ parum consentanea, ut ex dicendis constabit. Rejicienda igitur omninò est cum communi Theologorum. Primò, quia, illa posita, tollitur reviviscencia meritum quoad substantiam, & solum conceditur quoad titulum; hoc autem non est admittendum; ergo neque illud, ex quo sequitur.

10. Probatur Major, quæ sola indiget probatione, quia merita reviviscere, est acceptari ad præmium, ad quod à Deo fuerunt semel, & semper ordinata; hoc autem debet esse aliquid intrinsecum merenti, id est, in illo existens, & quod ipse verè possideat, quale est præmium tantum essentialiter, sive Beatitudo, ad quam per se sunt ordinata à Deo nostra merita, ut est definitum à Trid. sess. 6. cap. 16. quatenus definit, vitam æternam esse in præmium promissam nostris bonis operibus; ergo si ad tale præmium non acceptantur, non reviviscunt; siquidem acceptari ad novum titulum, non est acceptari ad aliquid intrinsecum merenti, sed tantum ad honorem extrinsecum, nempe ad majorem cognitionem, & notitiam, quam Deus haberet de virtute, & meritis hujus Beati præ alio, in quo esset æqualis Beatitudo cum paucioribus meritis, qui quidem honor est quid extrinsecum honorato, & solum existens in honorante; ergo si merita non reviviscunt ad præmium essentialiter, simpliciter, & quoad substantiam non reviviscunt.

11. Dicent, notitiam, & æstimationem, quam Deus habet de Beato ob plura ejus merita, esse quidem ipsi Beato extrinsecam formaliter, cum non existat in illo, sed in Deo: esse tamen intrinsecam objectivè, quatenus Deus per Visionem Beatam manifestat ipsi Beato meliorem æstimationem, quam de illo præ aliis habet; quæ quidem major æstimatione complet objectivè præmium essentialiter ipsius Beati; videre enim in Deo, se laudari, & magis æstimari à Deo, quàm alii, est quædam Beatitudo.

12. Sed contra, quia inde non sequitur, futuram majorem Beatitudinem, & majus præmium essentialiter, quod Deus nostris meritis promittit. Patet, quia Beatitudo, cum consistat formaliter, saltem inadæquatè, in Visione Dei, ut alibi diximus, & suo loco dicemus, major, & melior Beatitudo consistit in majori, & meliori Visione ipsius Dei; sed illa notitia, quam Beatus haberet de majori æstimatione, quam Deus de illo habet, non illum redderet magis Beatum; siquidem talis notitia nihil adderet supra Deum, nisi objectum creatum, nempe merita, & personam ipsius Beati, cujus illa sunt, ut

actu laudatam à Deo, quæ non efficiunt Beatum; ergo ex hac cognitione non poterit homo esse beator illo, qui non videt illam laudationem, & æstimationem in Deo; alioqui magis Beatus essentialiter esset ille, qui plures creaturas videt in Deo, aut illas, quæ aliquo titulo ad illum spectant, quàm qui eas non videt, quod alibi negavimus.

13. Secundò rejicitur, quia aut merita, quæ per subsequentem gratiam reviviscunt, sunt digna majori præmio essentialiter intrinseco; aut non: Si primum; ergo illo remunerantur; alioqui Deus remunerabit citra condignum, contra id, quod supra diximus *tr. 2.* Si secundum; ergo non laudantur à Deo specialiter; siquidem laus ex *D. Thom. 1. 2. q. 2. art. 2.* est signum, & testimonium excellentiæ, quæ propter virtutem debetur laudato, & tunc exhibetur, quando laudans non habet præmium æquale, quo merita compenset; sed hoc non habet locum in Deo, qui potest majus, & majus præmium tribuere, quot majora fuerint merita; ergo hoc potius intrinsecum, quàm illam extrinsecam laudem exhibebit.

14. Confirmatur, quia laus, quam Deus tribuit, cum sit secunda, non possumus admittere, Deum laudare hominem Beatum, quin illum reddat intrinsecè perfectum: sicut non potest amare, quin amato addat intrinsecam perfectionem cujus ratione ametur; hæc enim est intrinseca vis, & propria perfectio amoris divini efficacis, qualis est ille, quo amat Beatos, ut non possit ad illos, ut ad objectum amabile terminari, nisi ipsum objectum intrinsecè perficiendo, hoc est, reddendo illud suo amore dignum; ergo etiam non poterit laudare, quin laudatum reddat intrinsecè perfectum; sed ita perficitur per amorem, & Visionem Beatam, sive præmium essentialiter; ergo &c.

15. Tertiò rejicitur, quia aut Beatus videt se recipere Beatitudinem ob plura ejus merita per aliquam cognitionem non beatificam: aut per ipsammet Visionem Beatam: Non primum, quia illa cognitio, cum non sit beatifica, non sufficit, neque potest augere præmium essentialiter sibi debitum, & promissum propter merita, & in ipsa Visione Beata formaliter consistit, saltem inadæquatè. Si secundum, opus est, ut illa Visio, cæteris paribus, sit perfectior, etiam in ratione Visionis, & Beatitudinis; siquidem, cæteris paribus, qui plura videt in Deo, meliorem Visionem Dei habet, utpote qui perfectius penetrat Essentiam Divinam, quæ est objectum primum Beatitudinis; ergo si Beatus, qui habet plura merita, illa videt in Deo, illumque perfectius videt, ut largiorem præmii propter illa, si cætera sint paria, perfectius videt Deum, quàm si solum videret pauciora merita, & se propter illa remuneratum; ergo jam illa visio, non solum est perfectius præmium, quia est major laus, sed etiam quia est major, & melior Visio Dei.

16. Quartò rejicitur, quia vera justitia nostra, sive gratia, cujus ratione meremur de condigno apud Deum Beatitudinem, non consistit in aliquo favore Dei extrinseco, sed in intrinseca perfectione, quam Deus nobis communicat; ergo neque nostra Beatitudo, quæ nobis à Deo confertur propter talem justitiam, potest consistere in externa laude proveniente ab ipso Deo, sed in aliqua perfectione nobis intrinseca, qua Deo conjungimur; consequenterque major Beatitudo erit, quæ nos magis Deo conjungit per ipsius claram Visionem.

17. Quintò rejicitur ex absurdo, quia sequeretur, perfectiorem Beatitudinem consecuturum, qui toto vitæ spatio innumerabilia peccata commisit, & in fine vitæ elicit contritionem ut octo, quàm qui

qui in totâ vitâ plurima, & egregia exercuit virtutum opera, quæ semel commisso peccato mortali interrupt, & ad finem vitæ per contritionem ut duo resurrexit; sed hoc est contra perfectionem Justitiæ Divinæ distributivæ reddituræ unicuique secundum opera sua, & omnia, ut patet ex parabola illa talentorum, de qua egit Christus Dominus Matt. 25. ergo &c.

18. Sexto, rejicitur ex alio absurdo, quia sequeretur, omne præmium debitum justis, propter ipsorum merita, posse salvari per hunc honorem Dei extrinsecum, & meliorem ejus æstimationem, quam Deus de ipsorum meritis habet, sine aliquo alio augmento gratiæ, & gloriæ; siquidem possent omnes recipere intrinsecam beatitudinem commensuratum soli gratiæ sacramentali; inæquale verò eorum præmium essentiale correspondens propriis meritis, possent recipere per inæqualem honorem, & æstimationem, quam Deus de ipsorum meritis conciperet; sed hoc est contra Trident. sess. 6. can. 32. ubi definit, justum suis bonis operibus mereri augmentum gratiæ, & gloriæ, ut supra diximus tract. 2. d. 3. n. 4. ergo &c.

19. Septimo rejicitur à priori, quia merita peccato interrupta, & postea per poenitentiam vivificata, habent omnes condiciones requisitas, ut acceptentur ad præmium essentiale; siquidem antea erant acceptata ad præmium essentiale intrinsecum; sed sublato peccato, manent in acceptatione divina, ut antea; ergo post eorum reviviscientiam habent omnes condiciones requisitas ad idem præmium; peccatum enim superveniens non minuit, sed tantum impedit intrinsecum valorem meriti, & ejus jus ad gloriam; sublato autem impedimento, sive peccato per subsequentem poenitentiam, redit idem meritorum valor, & jus, quod erat antea, ut supra diximus.

SECTIO II.

Proponitur sententia à nobis tenenda.

20. TERTIA Sententia, quam sequimur, tenet, merita per subsequens peccatum mortificata, & iterum per poenitentiam, & subsequentem gratiam vivificata, reviviscere ad majus præmium essentiale, ita ut justus per illa acquirat majus augmentum gratiæ, & gloriæ, quam haberet propter solam poenitentiam, & merita post illam habita, si solum cum his è vita decessisset. Ita Altfiodor. lib. 4. tract. 6. cap. 6. quest. 1. Richard. in 4. dist. 14. art. 8. quest. 2. Soar. dist. 22. art. 2. Aureol. art. 1. Mayron. q. 2. Bassol. dist. 14. quest. 3. art. 3. Major. dist. 22. quest. unica, Marsil. quest. 11. art. 1. Conclus. 2. Gabr. dist. 14. quest. 3. art. 3. Palat. dist. 14. d. 6. Sot. dist. 16. quest. 2. art. 2. P. Soar. opuscul. d. 2. sect. 1. num. 49. P. Vasq. 3. part. quest. 89. art. 5. Sylvius ibid. P. Henric. lib. 4. de Sacram. cap. 34. quos citat & sequitur P. Amicus tomo 8. d. 8. sect. 2. num. 40. P. Lugo d. 11. de Penit. sect. 2. n. 43. P. Soar. Lusit. tract. 1. de Penit. d. 4. num. 416. P. Tanner. tomo 4. d. 6. quest. 5. dub. 2. num. 33. P. Arriaga tomo 8. d. 16. num. 2. & sequent. & alii apud cit.

21. Probatur primò iisdem rationibus, quibus hæcenus rejecimus duas præcedentes sententias. Secundò, quia merita mortificata dum per poenitentiam vivificantur, redeunt ad pristinum suum statum ratione acceptationis divinæ, quam antea habebant,

ejus ratione censetur apud Deum viva, & digna præmio, ad quod antea, cum fuerant acceptata, ordinabantur; sed antea ordinabantur ad præmium essentiale, nempe ad aliquem gradum gloriæ, & Beatitudinis essentialis; ergo post eorum reviviscientiam, ad tale præmium ordinantur; consequenterque faciunt ad augmentum præmii essentialis hominis justii meritis, eique majus præmium dabitur, quam daretur ob solam poenitentiam, & omnia merita eam subsequentia, si merita præcedentia jam vivificata, & conjuncta cum meritis subsequentibus, faciunt majorem cumulum meritorum; sed ex majori numero meritorum, cæteris paribus, augetur intensivè præmium, ut patet ex supra dictis tract. 2. d. 3. ergo ratione meritorum, quæ vivificantur, datur majus præmium essentiale, quam daretur, si illa per subsequentem gratiam non vivificarentur.

Hanc probationem ut evertant, plures solutiones quarunt Adversarii, ut videre est apud Doctores citatos, præsertim P. Soar. à num. 16. dicunt enim (& est præcipua eorum solutio) ad substantialem, & intensivam perfectionem præmii essentialis esse impertinentem multitudinem actuum bonorum; siquidem unus ex illis, qui fuerit intensior, est tota ratio illius perfectionis, sive intensiois præmii essentialis ei correspondens: Si verò fuerint plures æquales, sive æquè intensi, erunt quasi plures causæ totales ejusdem effectus, sive præmii, quarum multiplicatio est per accidens, & impertinens ad talem effectum; imò eam valde abhorret natura ut superfluum: si autem sint plures actus minis intensi, erunt etiam veluti plures causæ totales ejusdem præmii secundum minorem gradum ipsis proportionatum. Unde juxta hanc solutionem in ratione præmii reddendi non consideratur per se, sed tantum per accidens multitudo operum quantum ad substantiam, & intensivam perfectionem præmii.

Hæc tamen solutio quàm falsa sit satis constat ex dictis tr. 2. d. 3. sect. 1. & sequent. & iterum rejicitur: Primò, quia talis doctrina est contra communem sensum sacrarum Scripturarum, Sanctorum Patrum, & Conciliorum, ut videre est loco proxime citato, asserentium, præmium essentiale vitæ æternæ, sive Beatitudinem non esse conferendam per respectum ad unum tantum actum intensiorem, sed juxta multitudinem illorum, etiam remissiorum, cum etiam ibi servetur ratio meritorum. Hinc est, Concil. Florent. in liter. Unionis. asserere, Sanctos perfectè purgatos intueri clarè ipsum Deum, Trinum, & Unum sicuti est: meritorum tamen diversitate alium alio perfectius: non dixit tantum intensione, sed diversitate, ex quo clarè colligitur, habendam esse rationem diversorum meritorum in collatione præmii, sive Beatitudinis essentialis.

24. Secundò, quia ad perfectionem Providentiæ Divinæ spectat, non solum provocare homines ad bene operandum, sed etiam illos sic provocatos, & bene operantes incitare ad præmia, eaque illis conferre; atqui Deus ex sua providentiâ perfectissima non solum provocat homines ad unum actum intensum, & perfectum, sed etiam ad multitudinem actuum, etiam remissiorum, & imperfectiorum; ergo ad eandem Providentiâ, & perfectam Dei gubernationem spectat promittere, & conferre præmium, illudque majus essentialiter, illi, qui plures actus æquè perfectos exercuit, quàm si solum unum exercuisset; cum non detur major ratio, cur